

در نشست تخصصی ارزیابی سیاست‌های پیشگیری و کنترل اعتیاد در ایران؛ بانگاهی به برنامه‌های توسعه مطرح شد

اما واگرهای باز دارندگی سیاست‌های کنترل اعتیاد در برنامه‌های توسعه

دفتر امور آسیب‌های اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به مناسبت هفته مبارزه با مواد مخدر با همکاری مؤسسه کار و تأمین اجتماعی، مؤسسه فرهنگی هنری آهنگ آتیه و ستاد مبارزه با مواد مخدر اقدام نشست تخصصی «ارزیابی سیاست‌های پیشگیری و کنترل اعتیاد در ایران؛ بانگاهی به برنامه‌های توسعه» با دبیری محمدرضا پویافر، جامعه‌شناس و مدیر کل دفتر امور آسیب‌های اجتماعی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی را برگزار کرد.

گفت‌وگو

محسن کرمانی نصرآبادی، جامعه‌شناس و مدیر گروه آسیب‌های اجتماعی بر مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی در نشست ارزیابی سیاست‌های پیشگیری و کنترل اعتیاد در ایران گفت: «حوزه مواد مخدر در برنامه‌های چهارم و ششم توسعه بیشترین جلوه را داشته است.»

وجود ضعف در امر تنظیم‌گری

کرمانی نصرآبادی افزود: «ما در حوزه سیاستگذاری اجتماعی در زمینه حمایت‌ها و تأمین اجتماعی متون سیاستی خوبی تولید کرده‌ایم، اما در حوزه آسیب‌های اجتماعی به‌رغم رساله و پایان‌نامه بسیاری، بخش سیاستی آن‌ها کاملاً ضعیف است و به‌نظر من این حوزه به پژوهش و بررسی بیشتری نیاز دارد.»

او در مرور نتایج پژوهشی در بررسی دلایل موفقیت کشور چین در حوزه مواد مخدر گفت: «جامعیت و یکپارچگی اقدامات، ضریب موفقیت سیاست‌های مبارزه با مواد مخدر را در این کشور افزایش داده است.»

کرمانی نصرآبادی در خصوص سیاستگذاری در حوزه مواد مخدر در کشور افزود: «حوزه مواد مخدر شاید از محدود حوزه‌های اجتماعی است که دارای سیاست‌های کلی نظام است. جالب‌تر اینکه جزء نخستین سیاست‌های کلی در این حوزه است و این موضوع نشان‌دهنده راه‌ده جدی حاکمیت در این حوزه است.» مدیر گروه آسیب‌های اجتماعی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی گفت: «این سیاست شامل دو بخش کاهش عرضه و تقاضا است. ذیل این دو زیرسیاست‌های نیز تعریف شده؛ بنابراین در تطبیق این سیاست در ایران با کشور چین به لحاظ سیاستگذاری کاستی وجود ندارد.»

کرمانی نصرآبادی افزود: «حوزه مواد مخدر در برنامه‌های چهارم و ششم توسعه بیشترین جلوه را داشته است.» او در خصوص تنظیم‌گری در سیاست‌ها گفت: «یکی از مهمترین چالش‌ها که در حال حاضر در حوزه تمام آسیب‌های اجتماعی مخصوصاً مواد مخدر وجود دارد بحث چالش تنظیم‌گری است و این مسأله باعث شده بسیاری از دستگاه‌ها وظایف خود را در این حوزه به درستی انجام ندهند.»

کرمانی نصرآبادی گفت: «این در حالی است که ستاد مبارزه با مواد مخدر به صورت قانونی باید تنظیم‌گری در این حوزه را انجام دهد. به‌مرور تلاش‌هایی در راستای واگذاری مسئولیت به سازمان اجتماعی کشور و حذف این ستاد در جریان است.» او افزود: «حوزه تنظیم‌گری مواد مخدر باید تراز کردن سیاست‌های کاهش عرضه و تقاضا را در دستور کار قرار دهد؛ ناترازی‌ها باید از بین برود و تنظیم‌گری نیز باید هماهنگ کردن دستگاه‌ها را در نظر داشته باشد.»

نقاط قوت و ضعف بر نامه‌های توسعه کشور

سیدحسن موسوی چلک، رئیس انجمن مددکاری اجتماعی ایران نیز در این نشست تخصصی در بررسی کنترل اعتیاد و مواد مخدر در برنامه‌های توسعه کشور گفت: «این موضوع در برنامه‌های توسعه کشور موضوع اعتیاد و مفاسد اجتماعی مصوب (۱۳۷۲ - ۱۳۶۸) ذیل بندهای «۱۹» و «۳» آمده است.» او افزود: «در این بندها به‌طور مشخص به «بسیج کلیه امکانات دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط به منظور ریشه‌کنی اعتیاد و مبارزه با مفاسد اجتماعی» اشاره شده است.»

موسوی چلک گفت: «در سیاست‌های کلی برنامه دوم توسعه به موضوع آسیب‌های اجتماعی اشاره نشده اما در خط‌مشی‌های برنامه در برخی از بندها اشاره‌ای به این مهم شده است که می‌تواند در برخی از آسیب‌های اجتماعی از جمله اعتیاد ارتباط داشته باشد.» او افزود: «در بند «۲» بخش سوم خط‌مشی‌های برنامه دوم نیز اشاره‌ای به این مهم شده که می‌تواند در راستای پیشگیری از سوءمصرف مواد مخدر باشد.» رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران تأکید کرد: «در احکام قانونی مصوب برنامه دوم همچون برنامه اول توسعه هیچ حکم قانونی در زمینه اعتیاد تصویب نشده و این موضوع نشان می‌دهد در برنامه‌های اول و دوم توسعه، سیاست‌گذاران کشور در زمینه کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی از جمله اعتیاد غفلت جدی داشتند.» او در تشریح قسمت سوم فصل سیاست‌های کلی برنامه سوم

توسعه یادآور شد: «این فصل تخصصی مرتبط با موضوع آسیب‌های اجتماعی از جمله اعتیاد نیز به‌طور مستقیم به موضوع آسیب‌های اجتماعی نپرداخته است.»

موسوی چلک ادامه داد: «در احکام این قانون نیز از موضوع آسیب‌های اجتماعی غفلت شده و تنها در یک بند از ماده (۳۸) این قانون باین ادبیات «پیشگیری از بروز آسیب‌های اجتماعی و معلولیت‌های جسمی و روانی برای احاد جامعه» به این موضوع اشاره شده است. این در حالی است که اعتیاد در آن سال‌ها روند صعودی داشته و انتظار می‌رفت غفلت‌های دو برنامه قبل در این برنامه جبران شود.»

این پژوهشگر حوزه اجتماعی با تأکید بر اینکه در برنامه چهارم توجه به موضوع آسیب‌های اجتماعی نسبت به سه برنامه قبلی بیشتر شده، افزود: «فصل هشتم قانون بر نامه چهارم در زمینه ارتقای امنیت انسانی و عدالت اجتماعی است که به‌طور مستقیم به آسیب‌های اجتماعی در تمامی سطوح توجه شده است.» موسوی چلک افزود: «در ماده (۹۷) قانون برنامه چهارم آمده که دولت مکلف است به منظور پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی با تأکید بر اعتیاد، نسبت به تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی مبادرت ورزد.»

موسوی چلک ارتقای سطح بهداشت روان، بسط و گسترش روحیه نشاط، شادابی، امیدواری، اعتماد اجتماعی، پیشگیری اولیه از بروز آسیب‌های اجتماعی، شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی در یافت شهری و حاشیه‌شهرها، خدمات‌رسانی به موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی با مشارکت سازمان‌های غیردولتی و بازتوانی آسیب‌دیدگان اجتماعی و فراهم کردن زمینه بازگشت آن‌ها به جامعه را از مهمترین محورهای پیشنهادی برای تهیه طرح جامع کنترل و کاهش آسیب‌های اجتماعی دانست و بر لحاظ کردن آن‌ها در این سند تأکید کرد. او گفت: «در بند «۲» این ماده به‌طور خاص به موضوع مواد مخدر و روانگردان‌ها با عبارت «پیشگیری از اعتیاد به مواد مخدر و قاچاق آن با استفاده از تمامی امکانات و توانمندی‌های ملی صورت گیرد» اشاره شده است.»

موسوی چلک افزود: «در این بند بر لزوم استراتژی کاهش آسیب و خطر، کار درمانی، آموزش مهارت‌های زندگی سالم، روان‌درمانی، درمان اجتماع‌مدار معتادان و بهره‌گیری از سایر یافته‌های علمی و تجارب جهانی در اقدام‌ها و برنامه‌ریزی‌های عملی نیز تأکید شده و مواردی مانند جلوگیری از تغییر الگوی مصرف مواد مخدر به داروهای شیمیایی و صنعتی و جلوگیری از هر گونه تظاهرات عواید ناشی از فعالیت‌های مجرمانه مواد مخدر و روانگردان‌ها نیز مورد توجه قرار گرفته است.»

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران گفت: «در سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه نیز در ارتباط با آسیب‌های اجتماعی به مواردی از جمله تقویت هویت ملی جوانان متناسب با آرمان‌های انقلاب اسلامی، فراهم کردن محیط رشد فکری و علمی و تلاش در جهت رفع دغدغه‌های شغلی، ازدواج، مسکن و آسیب‌های اجتماعی آنان، توجه به مقتضیات دوره جوانی و نیازها و توانایی‌های آنان در بند «۱۳» اشاره شده است.»

او با بیان اینکه بند «۱۹» این قانون بر رویکرد انسان‌سالم و سلامت همه‌جانبه تأکید دارد، افزود: «مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر و روانگردان‌ها و اهتمام به اجرای سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر، سامان بخشی مناطق حاشیه‌نشین و

پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن و استفاده از ابزارهای فرهنگی، آموزشی و رسانه‌ها برای پیشگیری و مقابله با ناهنجاری‌های فرهنگی و اجتماعی در بند «۲۰» مورد قرار گرفته است.»

موسوی چلک افزود: «در احکام این برنامه نیز در ماده «۲۰۷» آمده که دولت مجاز است به پیشنهاد ستاد مبارزه با مواد مخدر بر اساس سیاست‌های کلی مبارزه با مواد مخدر و روانگردان‌ها و با مشارکت نهادهای ذی‌ربط، لایحه جامع مبارزه همه‌جانبه با مواد مخدر، و روانگردان‌ها و پیش‌سازها را تهیه و جهت تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه دهد.»

او در توضیح سیاست‌های پیشنهادی برنامه اعتیاد در برنامه ششم توسعه نیز گفت: «در سیاست‌های کلی این برنامه به مواردی (مستقیم یا غیرمستقیم) از جمله استقرار نظام جامع، یکپارچه، شفاف، کارآمد و چندلایه تأمین اجتماعی کشور و سامان بخشی مناطق حاشیه‌نشین و پیشگیری و کنترل ناهنجاری‌های عمومی ناشی از آن توجه شده است.» موسوی چلک افزود: «همچنین در ماده «۸۰» این قانون برنامه به موضوع آسیب‌های اجتماعی و پیشگیری از جمله در حوزه مواد مخدر و روانگردان‌ها، تدوین سالانه اطلس آسیب‌های اجتماعی، تدوین نظام جامع رصد آسیب‌های اجتماعی، خدمات‌رسانی به موقع به افراد در معرض آسیب‌های اجتماعی و شناسایی نقاط آسیب‌خیز و بحران‌زای اجتماعی تأکید شده است.»

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران ادامه داد: «در این قانون تأکید شده که از طریق وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی (سازمان بهزیستی کشور) با همکاری شهرداری‌ها نسبت به بهره‌برداری و تکمیل مراکز نگهداری، درمان و کاهش آسیب معتادان متجاهر و بی‌خانمان و راه‌اندازی مراکز جامع توانمندسازی و صیانت اجتماعی برای معتادان بهبودیافته در استان‌ها با رعایت احکام ماده (۷۰) این قانون اقدام شود.»

موسوی چلک افزود: «ین قانون تأکید دارد که اداره این مراکز به عهده سازمان بهزیستی کشور یا شهرداری‌ها حسب مورد با بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های مردم‌نهاد و بخش غیردولتی خواهد بود.» رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در خصوص سیاست‌های کلی برنامه هفتم توسعه گفت: «در بخش اقتصادی این سیاست‌ها بر استقرار نظام جامع تأمین اجتماعی مشتمل بر حوزه‌های امدادی، حمایتی و بیمه‌ای تأکید شده و بخش امور زیربنایی بر ارتقاء نظام سلامت بر اساس سیاست‌های کلی سلامت متمرکز است.»

او در ادامه افزود: «در بخش فرهنگی اجتماعی سیاست‌های کلی این برنامه بر تقاء سلامت اجتماعی و پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی؛ به‌ویژه اعتیاد، حاشیه‌نشینی، طلاق و فساد بر اساس شاخص‌های معتبر و بهره‌گیری حداکثری از مشارکت مردم و با زمان‌بندی متناسب تأکید می‌شود.»

موسوی چلک در بیان نقاط قوت کلی برنامه‌های توسعه کشور متذکر شد: «از برنامه چهارم به بعد به استثنای احکام برنامه پنجم، توجه به این موضوع در سیاست‌های کلی واحکام برنامه‌ها بیشتر شده است. در برنامه‌های چهارم و ششم به تمامی سطوح پیشگیری توجه و سعی شده به نقش سازمان‌های غیردولتی نیز توجه شود.»

رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران در جمع‌بندی نهایی

جامعه

atiyeno.ir

خبر

اهتمام بانک توسعه تعاون بر مبانی اسلامی

عضو مجلس خبرگان رهبری و رئیس شورای فقهی بانک مرکزی گفت: «بانک توسعه تعاون اهتمام فراوان برای تطبیق هر چه بیشتر عملیات بانکی با مبانی اسلامی دارد.» آیت‌الله غلامرضا مصباحی مقدم در نشست معارفه حجت‌الاسلام والمسلمین سیدابراهیم صباغیان به عنوان ناظر شرعی مستقر در بانک توسعه تعاون گفت: «بانکداری اسلامی یکی از اهداف و آرمان‌های مهم جمهوری اسلامی و تضمین‌کننده سلامت اقتصادی جامعه اسلامی است که موجب‌ات رشد و پیشرفت تمامی اقشار جامعه و توزیع عادلانه درآمد را فراهم می‌آورد.»

او افزود: «بانک توسعه تعاون در انطباق عملیات بانکی با مبانی فقهی اهتمام فراوان دارد و از جمله بانک‌های پیشرو در استقرار مسئول شرعی در ساختار بانک است.» مصباحی مقدم تصریح کرد: «بر اساس تدابیر شهید بهشتی و تأکید در قانون اساسی، مسیر فعالیت برای تعاونی‌ها گشوده است و فرهنگسازی برای ایجاد تعاونی‌ها می‌تواند اثرات مثبتی در اقتصاد داشته باشد.» او گفت: «گسترش فعالیت‌های تعاون ضمن کمک به ارتقای شاخص‌های درآمدی و سرمایه‌گذاری در اقتصاد، کمک به تقویت ضعفاست.»

رئیس شورای فقهی بانک مرکزی توضیح داد: «برای نزدیک شدن بانکداری کشور به بانکداری اسلامی برخی اصلاحات در روش‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها نیاز است تا به صورت تدریجی به نقطه مطلوب نزدیک شویم.» او گفت: «مسئولیت اصلی رعایت الزامات برخاسته از مصوبات شورای فقهی در درجه اول برعهده مدیرعامل و هیأت‌مدیره و سپس هیأت‌عامل و مدیران میانی است.» مصباحی مقدم در رابطه با ناظر شرعی مستقر در بانک گفت: «حضور ناظر نوعی خدمت و کمک شورای فقهی است تا مدیران با حضور ناظر به نحو مطلوبی بتوانند عملیات بانک را با موازین شریعت تطبیق داده و در این خصوص اطمینان حاصل کنند.»

او افزود: «بانکداری اسلامی فراتر و جامع‌تر از بانکداری بدون ربا است و بانکداری کنونی کشور تا اجرای صحیح بانکداری بدون ربا نیز فاصله‌هایی دارد.» عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام تأکید کرد: «اولین گام کاهش فاصله بانکداری کشور با بانکداری بدون ربا و بانکداری اسلامی است و گام بعدی دستیابی به آرمان اصلی جمهوری اسلامی و بانکداری اسلامی است.» او با تبیین ویژگی‌های بانکداری اسلامی گفت: «بانکداری اخلاقی‌ا از جمله ابعاد مهم بانکداری اسلامی است که تأکید می‌کند نگاه و جنبه اخلاقی و اجتماعی فراتر از مؤلفه‌های اقتصادی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.»

مصباحی مقدم ادامه داد: « دخالت دادن نگاه عدالت‌محورانه در فرایندهای بانکداری بسیار مهم است. در بانکداری اسلامی، میان بانک و بازار واقعی کالا ارتباط تنگاتنگ وجود دارد. تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی در میدان واقعی اقتصاد از جمله خصیصه‌های بانکداری اسلامی است.» عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام یادآور شد: «سود حاصل از تولید و تجارت مشروعیت دارد و تأمین مالی به صورتی است که منتهی به تولید و تجارت سالم و ارزشمند شود؛ از این رو سودی که صرفاً مبتنی بر ردوپل شدن کلی پول باشد هیچ مشروعیتی ندارد و مصداق ربا است.»

او گفت: «بهره، عاملی برون‌زا است و از بیرون به اقتصاد تحمیل می‌شود و یکی از عوامل عدم‌تعادل و شکافت بازارها و سبب بحران‌های ادواری در سیستم سرمایه‌داری است.» مصباحی مقدم در خاتمه افزود: «دستیابی به اهداف و آرمان جامعه اسلامی مستلزم زمینه‌هایی است که سهولت دسترسی به منابع مالی برای تولیدکنندگان از جمله آن‌ها است. ضرورت دارد مصرف منابع مالی در محل‌هایی باشد که از ابتدا منظور بوده و در طرح توجیهی بیان شده است. در این بین مهم است در جریان بانکداری، سهمی برای خدمات اجتماعی در نظر گرفته شود.»